

הדלקת נרות: 18:59

צאת שבת: 19:51

מוצ"ש לר"ת: 20:42

הזמנים לפי אופק ירושלים

אבות פרק א'

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קזואס שליט"א

ביחד

שם התינוק

בשעה טובה נולד לזוג בן. למחרת, הכלה מקבלת טלפון מחמיה: מזל טוב לך כלתי, את יודעת שאפרים זה שם מצוין... (זהו שמו). אז תקראו לו אפרים, הוא קבע. מיד אחר כך מגיע טלפון נוסף. הלו, בתי, מדבר אבא, שמעתי שהכל בסדר ברוך ה'... תדעי לך שהשם יהושע הוא שם מצוין, של מנהיג וצדיק... (זהו שמו). קוראים יקרים, מה עושים אם החתן והכלה בכלל לא אוהבים את השמות אפרים ויהושע? (אף על פי שאלה שמות מצוינים מבחינת תוכנם).

האמת היא שהדבר תלוי לרוב במנהג של אותה עדה או משפחה. יש משפחות שזה חוק אצלם שכדי לכבד את ההורים הם יקראו לילדים ע"ש ההורים שחיים וקיימים. ויש משפחות שכל זמן שההורים חיים, הם לא יקראו לילדיהם בשמות אלו. מכל מקום, אין חיוב לקרוא לילדים בשמות ההורים, והורי התינוק רשאים לתת איזה שם שירצו.

לפני מספר שנים בסיומה של הרצאה בנושא 'התערבות הורים', נגשה אלי אמא צעירה ודמעות בעיניה. היא סיפרה שלפני מספר חודשים נולדה לה בת. אמא שלה התעקשה שיקראו לנכדה בשמה. אבל האמא הזאת כבר מבוגרת ויש לה שם מחוץ לארץ שלא מתאים לדורנו. האמא נעלבה מאד שהיא לא קראה לנכדה בשמה. היא אמרה לה שהיא לא מכירה בה ושהיא לא תבוא יותר לשמחות...

שאלתי את האמא: אפשר לדבר עם אמא שלך? והיא אמרה לי: אמא שלי נמצאת כאן בהרצאה. ביקשתי לדבר עם האמא לבד. פניתי אליה ואמרתי: אמא יקרה, הבנתי שהייתה אי הבנה בקשר לשם של התינוקת. אבל את צריכה להבין, שיש לה גם בעל והיא לא מחליטה לבד. וחוף מזה, הדור הזה יותר מודרני וקשה להם לקרוא בשמות של פעם. והאמא שאלה אותי: אז איך יהיה לי זכר? קוראים יקרים, האמא הזו לא מבינה שעצם זה שיש לה נכדה, זה הזכר שלה! אם נתבונן בתנ"ך נגלה שאין כמעט הורים שקראו לילדיהם על שם הוריהם. אף אחד מהשבטים לא קרא לבניו על שם אברהם יצחק או יעקב, וגם לא הנכדים שלהם.

ישנם הורים שלא יודעים דבר זה, ולכן כדאי לתת להם לקרוא את מה שכתבנו בפרק זה. וזאת כדי שלא ילחצו יותר מדי את בני הזוג לתת שמות שהם לא מעוניינים.

צריך גם להתחשב בילדים הקטנים והנכדים שאולי לא היו רוצים שיתנו להם שם של סבא או סבתא שלא מתאים לתקופתנו, ובפרט שלפעמים יש לשם משמעות לא נעימה או שלילית לגמרי. הסיבה לכך שהילדים בגן או בבית הספר עלולים לעשות מהשם צחוק, וללעוג להם עד שהילד שונא את השם שנתנו לו.

פרשת השבוע

הסתכלות בשכינה

"וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הַעֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כֹּל הַקֶּסֶם וַיִּרְפוּ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם". לאחר התפילה של אהרון ומשה יצאה אש מלפני ה' להבה בצורה של אריה שאכלה את הבשר והחלבים. וזה היה המלאך אריאל שהיה אוכל את הקרבנות והיה כאן גילוי שכינה מבחיל וראו כל העם גילוי זה ושמחו ונפלו על פניהם. עד כאן התקיים מה שהתבקש, וירדה שכינה לעם ישראל. ולמרות זאת היתה כאן חריגה נוספת מהתכנית. חריגה שניה "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נֶדֶב וְאֶבִיהוּא אִישׁ מִחֶתְנוּ וַיִּתְּנוּ בְּהֶן אֵשׁ וַיִּשִׂימוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֲתֶם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'". נדב ואביהו פעלו כאן פעולה יוצאת דופן ושניהם לדבר אחד כיוונו בלי להתייעץ זה עם זה. ופעולת הקטרת הקטורת נעשתה במהירות גדולה ובלי לשאול את משה ואהרון.

החתם סופר שואל מה ראו נדב ואביהו להקטיר דווקא קטורת ולא הקרבת קרבן אחר, או פעולה אחרת? הרב ענה וכתב מכיון שראו שהעם הסתכלו בגילוי השכינה וכשמסתכלים בשכינה פורצת מגיפה, הם רצו מיד להקטיר קטורת שעוצרת מגיפות כדי שבני ישראל לא יינזקו מכך. אבל במעשה זה היה משגה מכיון שלא נטלו עצה ממשה ואהרון. וכאן היה מותר להביט בשכינה ולא היה חשש למגיפה.

נסביר את הדברים. כאשר מסתכלים בשכינה שלא לצורך ניוזקים. אבל כאשר יש צורך לא ניוזקים. נביא לכך דוגמאות: קין והבל - מפני מה קין גבר על הבל והצליח להרוג הרי אין ייסורים בלא חטא ואין מיתה בלא עוון? הוזהר כותב שהבל הצץ בשכינה והתחייב מיתה, וקין הרגו.

הזקנים במעמד הר סיני - בסוף פרשת משפטים נאמר: "וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל ... וְאֵל אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יְדֹ...". ורש"י הסביר על המילים 'לא שלח ידו' - מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד'. הרי לפנינו שהסתכלות בשכינה שלא לצורך מסוכנת. לעומת זאת אצל מנוח אביו של שמשון, כאשר הוא ואשתו ראו את המלאך שבישר להם על לידת שמשון, עולה השמימה בלהב המזבח, מנוח אמר לאשתו "מות נמות כי אֱלֹקִים רָאִינוּ...". כאן גם אצלינו ביום השמיני היה צורך בהסתכלות הזאת כדי שידעו שעוון העגל נמחל להם ומעשיהם התקבלו אצל הקב"ה. ואם נדב ואביהו היו נוטלים עצה זה מזה, ומתייעצים עם משה ואהרון, היו מגיעים למסקנה שלא תהיה מגיפה ושאלו צורך להקטיר קטורת, והכל היה מסתיים בטוב.

לאחר מיתת נדב ואביהו, משה רבינו ניחם את אהרון, ואהרון ואלעזר ואיתמר המשיכו את סדר העבודה של היום הקדוש. ולמרות זאת עדיין קרתה תקלה נוספת, וחריגה מן התוכנית. חריגה שלישית "וַיָּאֵת שְׁעִיר הַחֲטָאת דָּרֵשׁ דָּרֵשׁ מִשֶּׁה וְהָנִיחַ שְׂרָף וַיִּקְצַץ עַל אֲלֻעָר וְעַל אִיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן הַנּוֹתְרִים...". זהו אחד המקומות הבודדים שם משה קצץ וכעס. על מה יצא הקצף? ידוע שקרבנות שמוקרבים על גבי המזבח מכפרים על העוונות, והכפרה נשלמת כאשר הכהן אוכל מהבשר. וכאן, השעיר של ראש חודש הוקרב, ואהרון ובניו היו צריכים לאכול ממנו, והם לא אכלו ועל זה שאל משה את אלעזר ואיתמר מדוע לא אכלו את החטאת במקום הקודש?

משה נהג כבוד באחיו הגדול אהרון ולא גער בו ישירות אלא בבניו, ומתוך זה אהרון יבין את הטעות. ומהיכן למדנו שהכוונה היתה כלפי אהרון? מכך שאהרון היה זה שהשיב למשה רבינו תשובה ואמר לו שהוא אונן והוא לא יכול לאכול שעיר שהוא קדשי דורות. ובאמת משה רבינו הודה לו שנאמר "וַיִּשְׁמַע מִשֶּׁה וַיִּיטֵב בְּעֵינָיו". וכתוב בתורת כהנים שהודה ולא בוש לומר - לא שמעתי.

מכל האמור למדנו שאפילו במעמד הגבוה ביותר עם האנשים הקדושים ביותר עדיין יש תקלות ושום דבר לא מובן מאליו וצריך כל הזמן להתפלל שהכל יתבצע למישרין. שבת שלום - אבנר קזואס

הרופא נתן לפצייענט "שלושה חודשים" מקסימום.

והנה קרה נס והאיש הבריא. אמר לו הרופא: "תגייד תודה לפחות".

השיב הפצייענט: "דוקטור, תגייד אתה תודה - כי כאשר גססתי

ראיתי את המלאכים מכינים את רשימת הרופאים שצריכים למות השנה,

וביניהם היה גם השם שלך.

אז אמרתי להם: "תוציאו אותו מהרשימה. הוא בכלל לא רופא..."

בדיחה

טיפול מונע

למדנו שהילד הוא לא שלנו, הוא רק פיקדון. וממילא אחריות ההורים אינה על התוצאות הסופיות אלא על ההשתדלות להוציא מהילד את המקסימום. עלינו לכוון אותם לתפקידים הראויים להם, לפי כישורונותיהם וכוחות הנפש שלהם שיעזרו להם להסתדר בחיים. למשל, אסור להכריח ילד להיות עורך דין או רופא. יכול להיות שהכישורונות שלו לא מתאימים לזה בכלל, ואז החומר התיאורטי ישעמם אותו, ובסוף הוא לא ילמד ולא יצא ממנו דבר. לחץ כזה מעורר התנגדות ואנטי' כלפי ההורים ומעורר גם את 'מרד הנעורים'. פעמים רבות הורים רוצים להגשים בעזרת ילדיהם את החלומות העצמיים שלהם. ואת מה שהם לא הצליחו להיות, הם רוצים שהילדים יהיו. ואני שואל, מי אמר שהם מתאימים לשאיפות שלכם? למשל, אבא חולם שבנו יהיה רב גדול, או דיין, או מגיד שיעור, וכישורונות הילד אינם מתאימים לכך. אם נכוון אותם למקומות הלא מתאימים כדי להגשים חלומות ונתעקש איתם על כך, זה יעורר את המרד וההתרסה ויצור אצלם התניה שלילית. ניתן 'לעקוף' את 'המלחמות' האלו על ידי אבחון מוקדם, ובחירת עיסוקים שיתאימו לילד.

אסור לבזו או לזלזל בבני הנעורים או להביע ייאוש. צריכים לזכור שגם לבחורים ולבחורות הללו, יש כבוד עצמי ואי אפשר לבטל אותו במחי יד. אמא לא תאמר לבת שלה: אני בגילך לא הייתי עושה את זה. אמא יקרה, עליך לדעת שהמשפט הזה מעצבן, לא רלוונטי וגם לא נכון. המשפט הזה מעצבן מפני שאי אפשר לערוך השוואות בין בני אדם כי כל אחד נברא שונה עם דחפים וכישורונות שונים. הוא לא רלוונטי מפני שאי אפשר להשוות בין הדור שלך לבין הדור של ילדינו. בדור שלך לא היה קניון, והמותגים היו רק 'אתא' ו'כיתן', ואת הקניות לשבת היינו עושים במכולת. לעומת זאת, היום, הקניונים עצומים, כמות המותגים כבר לא נספרת, וישנם הרבה פיתויים ודחפים לקנות עוד ועוד.

אסור לשכוח שילדינו נולדו לעולם של מדיה, פלימה, אייפון, Wifi, וואצאפ... ולך אמא בקושי היה מחשב או טלפון לחצנים. בנוסף לכך, את כבר בוגרת, כבת 40, מטופלת בילדים והתסיסה שלך כבר נרגעה. בתך בת ה-17 צעירה ותוססת, ויש לפניה את כל הפיתויים שאמרנו, לכן ההשוואה בינך לבינה לא רלוונטית. וגם לא נכון להשוות, כי אמרו חז"ל: 'ואל תדון את חבֶרְךָ עד שתגיע למקומו'. כדי לשפוט מישהו צריך להכיר את כל הגורמים המשפיעים עליו, כגון: דחפים, כוחות נפש, סביבה ועוד, שאותם אנו לא מכירים. אבא יקר, אל תאמר לבנך המתבגר: אם הייתי במקומך... אל תשכח שבנך בן ה-15 נחשף למידע ותובנות שלא היו לך אפילו בגילאים 25-30.

סיפור לשבת

החזון איש זצ"ל

אחרי השואה פתח מרן מפוניבז' זצ"ל מוסד לילדים יתומים פליטי שואה, "בתי אבות", שם דאג לכל מחסורם. בתש"ח, הגיע למוסד ילד בן עשר, פליט שואה, שאיבד את הוריו באושוויץ גברת מונק, אם הבית של המוסד, קיבלה את הילד באהבה ובחמלה. הילד היה מופנם וסגור.

גבת מונק הביאה לו, כמו לכל ילד חדש, סט מצעים ופיג'מה חדשה. הילד אכל ארוחת ערב ראשונה בשקט, והחביא בכיס פרוסת לחם, הוא חי עדיין את אימי המחנות, רוצה להיות בטוח שבבוקר יהיה לו לחם, ואז הלך לישון עם הבגדים והנעליים, בלי להתרחץ. גבי מונק רואה ושותקת. למחרת בערב, היא פונה אליו ברכות: "מוטי, בא תתרחץ, הכנתי לך פיג'מה חדשה", אך הילד מסרב והולך שוב לישון בבגדים מלוכלכים ואין עם מי לדבר...

הרב גרנדביץ ז"ל, אברך ופסיכולוג שטיפל בילדים במוסד, ניסה לדבר עם הילד, אך זה בשלו. גבי מונק רואה שאין ברירה ומזעיקה את הרב מפוניבז', שניגש ליד: "מוטליה היקר, למה אתה לא מתרחץ?" והילד שותק.

אומר הרב לגבי מונק: "אי אפשר להישאר במצב כזה, נלך לחזון איש", והמשלחת כולה מגיע לחזון איש' שגר בסמוך: הרב מפוניבז' מספר למנהיג הדור: "כבוד הרב, מוטי המתוק, מאז שהגיע לפני 4 ימים הוא לא רוצה להתרחץ וללבוש פיג'מה, הוא ישן עם הבגדים וחס פה כל כך".

החזון איש מנסה אף הוא ושואל בחיך: "מרדכ'ה, למה אתה לא רוצה להתרחץ?" לפתע, נפלו חומות ההגנה של הילד והוא מתפרץ בזעם: "אני לא רוצה להוריד בגדים. בכל פעם שהורדתי את הבגדים לקחו לי אותם והשאירו אותי עם הפיג'מה המפוספסת. באושוויץ, תמיד גנבו לי את הבדים. אם אין לי הורים שישמרו על הבגדים, לא אסיר אותם".

כל הנוכחים נדהמו למראה חוסר האמון של הילד האומלל של בוטח באיש. הרב מפוניבז' יצא החוצה ופרץ בבכי: החזון איש ניסה שוב ואמר לילד: "אל תדאג, גבי מונק תשמור על הבגדים", "לא מאמין לה", עונה הילד במרירות. "הרב מפוניבז' ישמור". "לא מאמין".

החזון איש מנסה הצעה אחרונה: "אני אשמור על הבגדים." הילד מסתכל בחשדנות: "הרב? אתה תשמור לי על הבגדים?" "כן", עונה הרב, "בחיים לא שיקרתי, אני אשמור על הבגדים". "אם הרב ישמור, אני מוכן." גבי מונק רצה להביא פיג'מה, הילד נכנס לחדר ומחליף בגדים.

הוא יוצא ומביא אותם לחזון איש "רביה, תשמור לי, הנה הציצית והגרביים, ופה החולצה". "ודאי, אני שומר לך", מאשר הרב והילד הולך עם גבי מונק להתנקות. כשיוצאים השניים, מביט החזון איש ברב מפוניבז' ושניהם פורצים בבכי "לאמיר זיין די טאטע און די מאמע פון דער מרדכ'ה" (בוא נהיה האבא והאמא של מרדכ'ה).

החזון איש מוריד חליפה, מפשיל שרוולים, ממלא יגית במים ויחד עם הרב מפוניבז' משרה את הבגדים המלוכלכים. מים שחורים ממלאים את הקערה.

הרב גרנדביץ הצעיר מנסה למנוע משני גדולי הדור הישישים את העבודה הזוויה ומציע לטפל בעצמו בכביסה. אבל הם מתעקשים, "מה פתאום? זו המצווה שלנו". רק כשהמים השחירו הוא מסייע ומחליף אותם. הרב מפוניבז' משפשף עם סינטבון, החזון איש מגרד את הלכלוך מהצווארון והדמעות של שניהם זולגות למים.

כשסיימו עם החולצה, תלו אותה לייבוש ועברו לציצית, שהייתה שחורה כזפת, אחרי חצי שעה מגיע הילד, רחוף ולבוש פיג'מה נקיה ומיד שואל "איפה הבגדים?" עונה החזון איש: "הנה הציצית והמכנסיים בכביסה, החולצה תלויה פה לייבוש, אני שומר לך על הבגדים. הלילה תישן אצלי".

(יביע אומר)

קו המשפחה העולמי

ייעוץ והכוונה עם יועצים ללא עלות

בנושאי שלום בית וחינוך ילדים

בימים א-ה בין השעות 09:00-23:00

הפנייה ליועצים/ות מוסמכים בכל רחבי הארץ

חיגור מחו"ל +972-796990699

*9421

